

زندگی خود را ندارد که معادل آن فقر مطلق است. اما دسته بعدی که از نظر احوال تفاوت زیادی با دسته قبلی هم ندارد فقرا هستند. فقر را به صورت ساده می‌توان «کمبودداری» معنا کرد؛ یعنی افراد برای ادامه حیات شایسته خود کمتر از کفایت منابع و درآمد در اختیار دارند.

طبقه متوسط کسانی هستند که برای ادامه حیات خود منابع کافی را در اختیار دارند و در بیان اسلامی به غنای کفافی رسیده‌اند و لازمه مبارزه صحیح با فقر این است که به فقراتاحدی یاری رساند به این کفاف دست یابند؛ اما در سوی دیگر زیاده‌داران با غنای وافربیش از نیاز خود و عیال منابع و درآمد دارند و حد نهایی توزیع ثروت نیز ابرثروتمندان هستند که در بیان قرآنی به متکثرترین از آن یاد شده است؛ یعنی کسانی که منابع را به سمت خود منحرف کرده‌اند.

نکته جالب توجه این است که طی سال‌های دهه قبل متأسفانه توزیع درآمد در ایران به نفع این طبقه شکل گرفته است؛ به عنوان نمونه، تحلیل مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که تقریباً در تمامی سال‌های دهه ۹۰ روند تغییرات ضریب جینی در کل کشور افزایش پیدا کرده است و از آنجا که ضریب جینی تغییرات درآمد بین دهک‌های درآمدی را نشان می‌دهد، این امر به معنای افزایش نابرابری در طول این دهه است. البته از آنجا که این تغییر می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد با استفاده از سایر شاخص‌ها می‌توان اثبات کرد که به صورت میانگین در طول این دهه در عمل سهم دهک‌های پایین (مساکین) کمتر شده است؛ برای مثال، اگر سهم هزینه ۲۰ درصد کم‌درآمدترین افراد در هزینه کل را به دست آوریم شاهد کاهش آن در طول دهه قبل هستیم. این نسبت از ۶٫۷۹ در سال ۱۳۹۲ به ۵٫۸ در سال ۱۳۹۷ رسیده است که نشان‌دهنده کاهش سهم درآمدی مساکین در این دهه است. همچنین اگر سهم هزینه ۲۰ درصد پردرآمد جمعیت را به هزینه کل نگاه کنیم، می‌بینیم که از ۴۴ درصد در سال ۱۳۹۲ به تقریباً ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۷ رسیده است؛ بنابراین می‌توان دریافت که در این دوران کم‌درآمدها فقیرتر و پردرآمدها پردرآمدتر شدند.

روند سایر شاخص‌ها نیز مؤید این مسئله است؛ مثلاً برای شاخص پالما که هزینه ۱۰ درصد پردرآمد به ۴۰ درصد کم‌درآمد جمعیت را نشان می‌دهد در بیشتر این سال‌ها افزایش یافته و حتی به رقم کم سابقه ۲ در سال ۱۳۹۷ رسیده است که به این معناست که هزینه بالاترین دهک در اواخر دهه نود تقریباً دو برابر مجموع درآمد ۴۰ درصد جمعیت ایران است و تمام این موارد به ما نشان می‌دهد که نابرابری‌ها و توزیع درآمدها در جامعه به نحوی است که فقرا فقیرتر و اغنیا غنی‌تر می‌شوند.

استیگلیتز نیز در کتاب بهای نابرابری به این واقعیات البته در جامعه سرمایه‌داری آمریکا اشاره می‌کند که آن نظام به نحوی عمل می‌کند که هر روز فقرا فقیرتر و اغنیا غنی‌تر می‌شوند و با استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و قانون‌گذاری

استیگلیتز در کتاب بهای نابرابری به این واقعیات البته در جامعه سرمایه‌داری آمریکا اشاره می‌کند که آن نظام به نحوی عمل می‌کند که هر روز فقرا فقیرتر و اغنیا غنی‌تر می‌شوند و با استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و قانون‌گذاری و حاکمیتی در مسیر پایدارسازی این توزیع درآمد ناعادلانه گام برمی‌دارند.